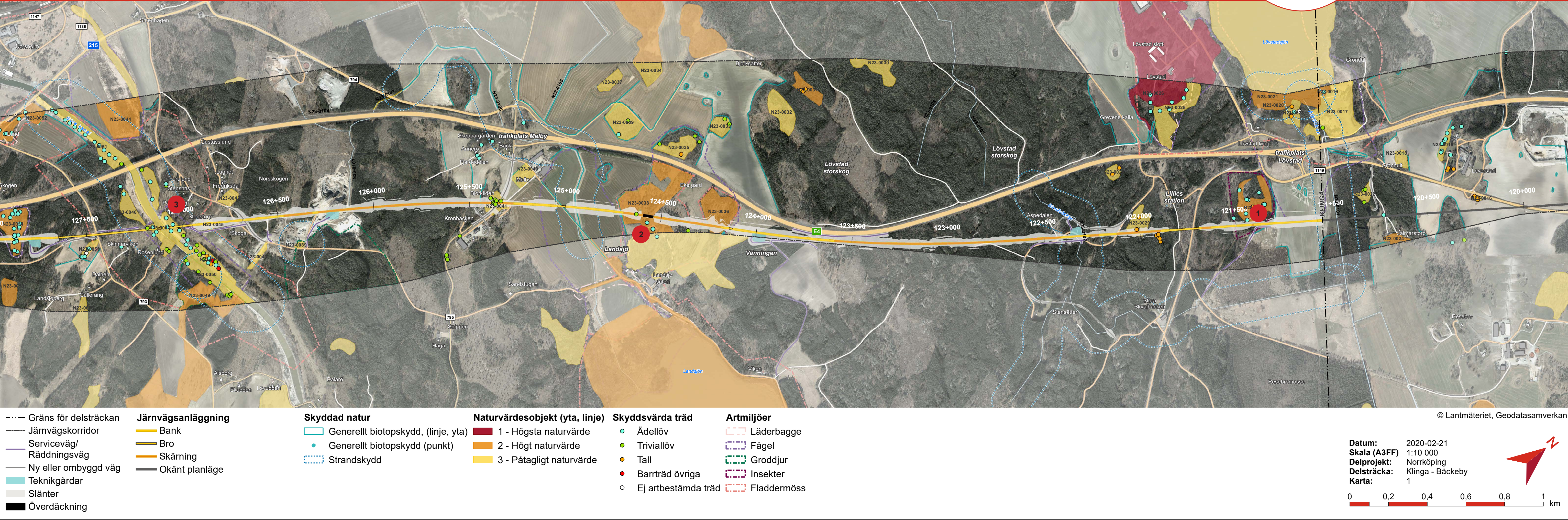

Ostlänken och naturmiljö

Ostlänken kommer att påverka naturmiljön, det vill säga naturområden och arter, både på land och i vatten. Påverkan kan vara både direkt, genom att järnvägen tar mark i anspråk, och indirekt, genom att den blir en barriär i landskapet, medför bullerstörningar med mera.

Förutsättningar längs delsträckan

Denna järnvägsplan börjar strax norr om Lövstad och går fram till Bäckeby vid kommungränsen mot Linköping. Längs sträckan är landskapet omväxlande med skogsklädda morän- och bergsryggar, betesmarker och åkermark.

Inventeringar har gjorts av naturmiljöer och utvalda arter för att visa på vilka naturvärden samt skyddade och rödlistade arter som finns inom korridoren. Viltstråk har också studerats för att kunna se var järnvägens barriäreffekt är som störst. Viktiga områden för naturmiljö som särskilt pekats ut längs sträckan som visas ovan är Lövstad, Landsjö och Göta kanal.

Lövstad ekhage

Söder om trafikplats Lövstad finns en före detta ekhage med många gamla ekar. Det finns flera ovanliga och rödlistade arter knutna till de gamla ekarna. Området ingår i en utpekad värdesträkt för ädellöv och är ett mycket viktigt område för att upprätthålla spridningssamband i ett större habitatnätverk för ädellövträd där slottsparken vid Lövstad slott är det närmsta med liknande natur.

Mellan Norrköping och Lövstad går ett viltstråk för dovhjort och älg. Här inträffar det relativt många viltolyckor, främst med rådjur.

Landsjö

I odlingslandskapet kring Landsjö finns naturvärden knutna till den betade hagmarken. Floran är mycket artrik och ett varierat trädskikt med ek, ask,

asp och björk bidrar till en variation av livsmiljöer. Här finns även inslag av äldre träd som bidrar till höga naturvärden genom förekomst av flera rödlistade arter. I närliggande landskap finns också gott om gamla ädellövträd, åkerholmar, diken och alléer som omfattas av det generella biotopskyddet. Landskapet hyser en artrik småfågelfauna tack vare sin variationsrikedom. Många fladdermusarter är påträffade runt Landsjö säteri och omgivande ädellövskog, bland annat två sällsynta arter samt två yngelkolonier.

Göta kanal

Göta kanal skär genom landskapet i ost-västlig riktning och omgärdas av flera områden med naturvärden. Norsskogen har sin utsträckning på båda sidor om Göta kanal. I nära anslutning till kanalen finns fina skogliga miljöer med ädellövträd. Landskapet kring Norsholm-Göta kanal har en särskilt hög variation som gynnar många arter. Göta kanal passerar här genom ett skogslandskap med inslag av äldre odlingslandskap. I anslutning till Ostlänkens passage av Göta kanal har kanalen en naturlig strandzon där träd och buskar ger goda förutsättningar för ett rikt fågelliv samt skydd och föda för fisk. Vid kanalen finns två skogsklädda våtmarker som sannolikt har betydelse för groddjur.

Göta kanal med omgivningar länkar samman flera områden med ädellövträd, som har stor betydelse för spridning av växter, fladdermöss och insekter. Även vilt rör sig längs Göta kanal där den höga E4-bron ger en viktig möjlighet för vilt att passera under vägen.

På kanalens norra sida finns flera kraftledningsgator som ger en variation av livsmiljöer, bland annat för flera arter av vildbin och fjärilar.

Påverkan och åtgärder

Byggandet av Ostlänken kommer att leda till intrång i flera områden med naturvärden, där det i flera fall finns skyddade eller rödlistade arter. Detta innebär inte bara en förlust av livsmiljöer, utan även att livsmiljöer separeras från varandra. Järnvägen blir en barriär i landskapet som kan försvåra för djur och växter att röra sig mellan olika livsmiljöer för till exempel förökning

och födosök. Hur stor barriäreffekten blir skiljer sig mellan olika organismer och arter. För att minska barriäreffekten av Ostlänken utformas till exempel broar och trummor för bäckar så att även djur kan passera. Vid Landsjö planeras en ekodukt för att knyta samman den värdefulla hagmarken så att betesdjur ska kunna hållas på båda sidor om Ostlänken. Ekodukten kommer även kunna nyttjas av vilda djur.

Lövstad, Landsjö samt området runt Göta kanal riskerar Ostlänken att försvåra spridning mellan områden med ädellöv. Detta sker bland annat genom barriäreffekter, fragmentering av värdekärnor i habitatnätverket för ädellöv och bortfall av träd. Om avverkning av gamla träd sker minskar livsutrymmet för arter som är beroende av den typen av livsmiljö både på kort och lång sikt.

Ostlänken påverkar flera särskilt artrika fågelmiljöer vid Landsjö samt vid Göta kanal. Utan skyddsåtgärder bedöms det finnas en ökad risk för att främst större fåglar flyger in i kontaktledningarna eller blir påkörda av tåg. Längs vissa sträckor kan även småfåglar drabbas av kollisioner. Buller från järnvägen kan också påverka fåglars häckning negativt genom att deras sång inte hörs i bullerstörda områden. I arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen utreds hur bullerstörningar och kollisionsrisker för fågel och fladdermöss kan minskas.

Trädklädda betesmarker med höga naturvärden vid Landsjö.

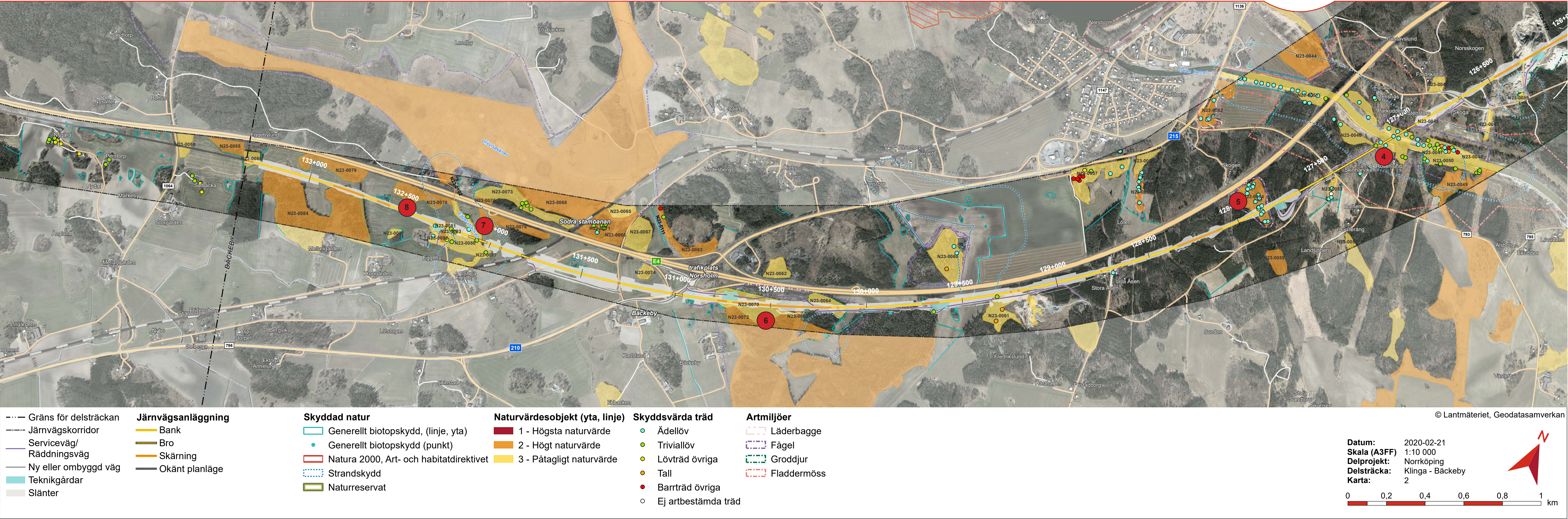
Tillfälliga arbetsytor, byggskedet

Under byggtiden krävs mer yta än vad som behövs för den färdiga järnvägen. Detta markeras på plankartorna som ytor med tillfällig nyttjanderätt. Det är ytor som behövs under byggtiden och som sedan återställs till tidigare markanvändning. Byggtiden varierar från plats till plats men är för hela delsträckan Klinga-Bäckeby är den cirka tre år. Ytorna behövs till exempel för kontor, personalbodar, uppställning av arbetsfordon samt för att tillfälligt kunna förvara bland annat teknisk utrustning. Ytorna används även som upplag för byggmaterial samt berg- och jordmassor.

I områdena nedan finns särskilt skyddsvärda träd viktiga för till exempel insekter. Dessutom finns flera betesmarker med en flora värdefull för insekter som i sin tur är föda åt fåglar. Skyddsvärda träd som ska behållas skyddas mot skador under byggtiden. På flera platser ska nya ädellövträd planteras. En del av de avverade träden sparas i närområdet som död ved. I betesmarkerna ska körning i de delar som ska behållas minimeras och påverkade ytor återställas med målsättning att naturvärden ska kunna återskapas. I fågelrika områden kan skydd mot buller behövas mot det mest bullrande anläggningsarbetet.

- 1 Ekhage vid Lövstad** – Ingen särskild byggyta utöver linjens. Värden som påverkas består främst av gamla ekar.
- 2 Ekodukt vid Landsjö** – Vid Landsjö planeras byggnation av en ekodukt för att djur ska kunna passera Ostlänken. Utöver bergschakt krävs yta för etablering av till exempel kranuppställning och gjutning. Värdena som påverkas består främst av naturbetesmark och några gamla ädellövträd.
- 3 Norr om Göta kanal** – Det behövs stora ytor på båda sidor av kanalen för att bygga järnvägsbron över Göta kanal. På den norra sidan vid Norsskogen finns det en bergtäkt som kan användas för upplag av massor och masshantering. Vid bergtäkten kan vattensalamander påverkas i byggskedet. Ytor behövs även för etablering och arbetsbodar. Värden som påverkas består främst av gamla ädellövträd.

SAMRÅDSHANDLING KLINGA - BÄCKEBY, NATURMILJÖ

Ostlänken och naturmiljö

Ostlänken kommer att påverka naturmiljön, det vill säga naturområden och arter, både på land och i vatten. Påverkan kan vara direkt, genom att järnvägen tar mark i anspråk, och indirekt, genom att den blir en barriär i landskapet, ger upphov till bullerstörningar med mera.

Förutsättningar längs delsträckan

Denna järnvägsplan börjar strax norr om Lövsd och går fram till Bäckeby vid kommungränsen mot Linköping. Längs sträckan är landskapet omväxlande med skogsklädda morän- och bergsryggar, betesmarker och åkermark.

Inventeringar har gjorts av naturmiljöer och utvalda arter för att visa på vilka naturvärden samt skyddade och rödlistade arter som finns inom korridoren. Viltstråk har också studerats för att kunna se var järnvägens barriäreffekt är som störst. Viktiga områden för naturmiljö som särskilt pekats ut längs sträckan som visas ovan är en ekhage öster om Skogen, Bäckeby och Eggeby.

Ekhage öster om Skogen

Området utgörs av en före detta ekhage med rikligt med grova och gamla ekar varav flera har håligheter vilket gynnar många ovanliga insekter. Här finns även flera ovanliga lavar och svampar. Ostlänken passerar rakt genom området och flera skyddsvärda ekar kommer att tas bort.

Bäckeby-Eggeby

Bäckeby mosaiklandskap är ett varierat landskap med betade skogsområden och öppen hagmark. Här finns höga naturvärden med artrik flora och talrikt med marksvampar framför allt i de västra delarna av området. Västerut mot Eggeby är jordbrukslandskapet varierat och har höga naturvärden kopplade till betesmarkerna och åkerholmarna i området.

Hagmarkerna vid Eggeby och kring Bäckeby är en del av de mest betydelsefulla nätverken för ängs- och betesmarker i södra Sverige tack vare det stora antalet och stora arealer naturbetesmarker. Den äldre betade tallskogen samt åkerlappar och bryn vid Bäckeby utgör lokaler för flera rödlistade fåglar. Lilkyrkakärrat, där Eggebybäcken har sitt tillflöde, utgör en betydelsefull rast- och häckningslokal för våtmarkslevande fåglar.

Utmed en lång sträcka mellan Eggeby och Bäckeby finns även förhållandevis starka spridningssamband för pollinerande insekter.

Vid Karlslund finns utpekade kärnområden för älg och kronhjort. I anslutning till kärnområdet finns mindre regionala viltstråk som går över odlingsmarken söder om E4 samt utmed E4. Längs sträckan finns även potentiella viltstråk som hindras av Södra stambanan och väg 210. Viltstråk av potentiellt nationell betydelse har pekats ut vid Norsholm.

Påverkan och åtgärder

Byggandet av Ostlänken kommer att leda till intrång i flera områden med naturvärden, där det i flera fall finns skyddade eller rödlistade arter. Detta innebär inte bara en förlust av livsmiljöer, utan även att livsmiljöer separeras från varandra. Järnvägen blir en barriär i landskapet som kan försvåra för djur och växter att röra sig mellan olika livsmiljöer för till exempel förökning och födosök. Hur stor barriäreffekten blir skiljer sig mellan olika organismer och arter. För att minska barriäreffekten av Ostlänken utformas till exempel broar och trummor för bäckar så att även djur kan passera.

Ostlänken påverkar flera särskilt artrika fågelmiljöer bland annat vid Bäckeby och Göta kanal. Utan skyddsåtgärder bedöms det finnas en ökad risk för att främst större fåglar flyger in i kontaktledningar eller blir påkörda av tåg. Längs vissa sträckor kan även småfåglar drabbas av kollisioner. Buller från järnvägen kan också påverka fåglars häckning negativt genom att deras sång inte hörs i bullerstörda områden. I arbetet med miljökonsekvens-

beskrivningen utreds hur bullerstörningar och kollisionsrisker för fågel och fladdermöss kan minskas.

Järnvägsanläggningen kan påverka grundvatten och avrinning (se vidare information på temakartor för vattenverksamhet), vilket kan leda till förändringar för naturmiljön som kan påverka både växter och djur. I arbetet med vattenverksamhet ingår att studera åtgärder för att minska konsekvenserna för naturmiljön.

Betade skogsmarker och öppen hagmark vid Bäckeby.

Tillfälliga arbetsytor, byggskedet

Under byggtiden krävs mer yta än vad som behövs för den färdiga järnvägen. Detta markeras på plankartorna som ytor med tillfällig nyttjanderätt. Det är ytor som behövs under byggtiden och som sedan återställs till tidigare markanvändning. Byggtiden varierar från plats till plats men är för hela delsträckan Klinga-Bäckeby är den cirka tre år. Ytorna behövs till exempel för kontor, personalbodar, uppställning av arbetsfordon samt för att tillfälligt kunna förvara bland annat teknisk utrustning. Ytorna används även som upplag för byggmaterial samt berg- och jordmassor.

Vid Skogen söder om Göta kanal en passeras tidigare betad ekhage. Här finns särskilt skyddsvärda träd viktiga för till exempel insekter. Dessutom finns betesmarker vid Bäckeby och Eggeby med en flora värdefull för insekter som i sin tur är föda åt fåglar. Skyddsvärda träd som ska behållas skyddas mot skador under byggtiden. Nya ädellövträd ska planteras. En del av de avverkade träden sparas i närområdet som död ved. I betesmarkerna ska körning i de delar som ska behållas minimeras och påverkade ytor återställas med målsättning att naturvärden ska kunna återskapas.

- 4 Söder om Göta kanal** – Det behövs stora ytor på båda sidor av kanalen för att bygga bron och det planeras därför för en stor etableringsyta i anslutning till samtliga arbeten. På den södra sidan kommer en serviceväg och teknikgård anläggas. Värden som påverkas består främst av gamla ädellövträd.
- 5 Ekhage vid Skogen** – Ingen särskild byggyta utöver linjens. Värden som påverkas består främst av gamla ekar.
- 6 Skogsbete vid Bäckeby** – Ingen särskild byggyta utöver linjens. Värdena som påverkas består främst av naturbetesmarker och generella biotopskydd.
- 7 Eggebybäcken** – För att kunna bygga bron över Eggebybäcken behöver bäcken ledas om i en kulvert under byggtiden. Bäckens sida, när bron är klar, ledas tillbaka i en meandrande fåra. Två portar, en på vardera sida om bäcken, kommer att anläggas. Under byggtiden behövs ytor för kranuppställning.
- 8 Hagmarker vid Eggeby** – Ingen särskild byggyta utöver linjens. Värdena som påverkas består främst av naturbetesmarker och generella biotopskydd.